

Presentatie grondwateroverlast in het 711-stadion van Telstar in Velsen-Zuid op 8 april 2024 door **Riemer de Witte**, adviseur bij onafhankelijk adviesbureau Aveco de Bondt, aangevuld door Richard van Hardeveld van gemeente Velsen.

Welkom allemaal, ik ben Riemer de Witte en werk voor Aveco de Bondt en ik ga u vanavond proberen mee te nemen in de informatie over de grondwaterstanden van de afgelopen winter en de overlast die u daarvan heeft ervaren.

Sheet 2:

Op deze sheet schets ik de inhoud van de presentatie. Er zijn 5 onderwerpen:

1. Introductie en onze opdracht.
2. Uitleg wat grondwater nu precies is en hoe dat systeem werkt.
3. Het onderzoek toelichten.
4. Wat zijn nu de veranderingen geweest waardoor deze overlast wordt ervaren.
5. Een doorkijk naar wat moeten we daar nu mee, ook naar de toekomst toe, en kunnen we dit vaker verwachten.

Sheet 3:

Ik heb net al enkele mensen gesproken en ook foto's gezien van de wateroverlast die in de kelders, kruipruimtes en op straat voorkomt. Dit is een voorbeeld aan de Heerenduinweg die sprekend is voor de omvang van de overlast in de gemeente. Ik vond dit daarom tekenend om op te nemen in deze presentatie en hierbij even stil te staan. Ik zag ook dat er bij binnenkomst veel stickers zijn geplakt op de kaart, dat laat zien dat eigenlijk iedereen ermee te maken heeft gehad en dat het overlast met zich meebrengt.

Sheet 4:

Ik ben hier vandaag samen met mijn collega Maarten Kuiper. Wij werken beiden bij Aveco de Bondt en we zijn daar adviseur water en specifiek grondwater. Dus wij zijn eigenlijk dagelijks bezig met vraagstukken door heel Nederland, maar met name in het kustgebied als het gaat om water, de ondergrond en ook in relatie tot de omgeving, dus wat heeft het water voor invloed in het bebouwd gebied.

Sheet 5:

Aveco de Bondt is een onafhankelijk bureau dat ontwerpt in waterbodembodem en infra. We zijn ongeveer 50 jaar met wateronderzoek bezig, waarvan 30 jaar in de kuststrook van Den Haag tot en met Den Helder. We adviseren daarin van particulieren, op woningniveau, tot aan de rijksoverheid, op nationaal beleid.

De problematiek die hier speelt, is dus ons vakgebied: complexe samenhang van de bebouwde omgeving met de bodem, het grondwater en de funderingen en (ondergrondse) constructie van woningen.

Sheet 6:

We staan hier vandaag omdat de gemeente ons heeft gevraagd een toelichting te geven op de situatie die zich heeft voorgedaan en dat is de wateroverlast die in de hele gemeente wordt ervaren. De wens daarbij is dat we vanavond informatie geven over het grondwater en specifiek over de afgelopen winter. Waarom we daar nu zoveel overlast van hebben gehad en bijvoorbeeld de afgelopen 10 jaar niet. Met deze presentatie probeer ik u feitelijk en onafhankelijk informatie te

geven over de hoge grondwaterstanden. Normaal gesproken hebben we vaak een adviserende rol, maar vandaag staan we hier puur vanuit een informerende rol.

Sheet 7 en 8:

Ik begin met een toelichting over grondwater en wat dat nu precies is. Grondwater is water in de grond. Neerslag valt op het maaiveld, stroomt in de bodem en gaat tussen de korrels van het zand naar beneden tot het de grondwaterspiegel bereikt.

Die grondwaterspiegel bevindt zich overal onder de grond in de gemeente. Als het heel hard regent, kan die stijgen en is het heel lang droog dan kan die ook dalen. Er zijn nog veel meer factoren die invloed hebben op het grondwater, maar dit is eigenlijk de basis.

De grondwaterstand is op de ene plek ook veel hoger dan op de andere plek. Bijvoorbeeld in Velsbroek, in de polder, is die veel lager en in de duinen langs de Heerenduinweg is die in jullie gemeente het hoogst. De grondwaterstand varieert van plek tot plek, maar daarnaast ook door het jaar heen. In de winter is die het hoogst en in de zomer is die het laagst.

Sheet 9:

Wat we van grondwater zien, zijn de meertjes in de duinen en ondergelopen wegen en plassen in het openbaar groen. En zoals we afgelopen winter hebben gezien, staat er water in kelders en kruipruimtes. Ik heb hier een aantal foto's toegevoegd en hier rechtsonder zien jullie een doorsnede van de gemeente, heel schematisch met het duin, de binnenduinrand, zoals wij dat noemen, het stedelijk gebied tussen het duin en de polder rechtsonder.

Sheet 10:

Wat heel erg opvallend is, is dat het in de polder eigenlijk elk jaar nat is. In de binnenduinrand is het soms nat, maar nu dus afgelopen winter extreem nat. En in het duin zelf en langs het duin is het normaal over het algemeen droog, maar ook daar zien we dit jaar dat er extreem hoge grondwaterstanden opgetreden. De beleving van het grondwater kan nog wel eens verschillen met wat we buiten zien. Als het een tijdje heel nat is geweest, duurt het even voordat dat water het grondwater heeft bereikt. Dus eigenlijk kan het zo zijn, dat u overlast ervaart op het moment dat het juist niet regent. Eigenlijk een week (of enkele weken) later pas en dat is ook 1 van de eigenschappen van het duin: het reageert heel traag. De neerslag van afgelopen winter hoopt zich op waardoor we zoveel overlast hebben gezien.

De reactie van het grondwater is dus afhankelijk van de locatie. In het duin reageert het heel traag en rechts bovenin ziet u een grondwaterstandgrafiek waarbij we op de verticale as de hoogte zien en op de horizontale as de tijd. Dit loopt van afgelopen winter van september (2023) tot april (2024). In het duin zien we een hele langzame trage opwaartse beweging die ook in droge periode niet naar beneden gaat. En dat is dus heel kenmerkend voor het duin. Als we meer kijken naar Santpoort-Noord, Santpoort-Zuid, Driehuis en wat meer richting Noordzeekanaal dan zien we dat het verloop van de grondwaterstand wat grilliger is. In november hadden we al een piek en in januari nog een keer, maar in de periode daartussen zakt het ook weer kortstondig. Eind februari ging het weer heel veel regenen en zien we opnieuw een piek in de grondwaterstand.

In de polder zien we dat toen het in november heel veel heeft geregend op dat moment al de hoogste grondwaterstand werd bereikt. Er zijn daarna geen hoge grondwaterstanden meer geweest. En als ik net op de kaart met de stickertjes keek, dan zien we ook dat daar eigenlijk de minste overlast is opgetreden.

Een bijkomend voordeel van de polder is dat er veel watergangen zijn en vaak zijn er in het verleden veel drainagebuizen in de grond aangelegd. Dat zorgt er dus voor dat het water heel snel afgevoerd kan worden terwijl in het duin en langs de Heerenduinweg bijvoorbeeld heel weinig afvoermogelijkheden zijn, waardoor het water ook niet zo makkelijk naar zee of naar de polder kan. Het grondwater stroomt namelijk erg langzaam.

Sheet 11:

Dit is een kaartje waarop de grondwaterstand in kleuren staat afgebeeld. Rood betekent dat er een hoge grondwaterstand is en blauw betekent een lage grondwaterstand. En die grondwaterstand is niet ten opzichte van het maaiveld, maar ten opzichte van het NAP. Ook het maaiveld verschilt in hoogte. De grondwaterstand verschilt daarom onder de grond ook in hoogte.

De blauwe pijlen geven aan hoe het grondwater onder de grond stroomt in de gemeente en daarin zien we twee plekken waar de grondwaterstand op het hoogst is in de duinen. Dat grondwater stroomt heel langzaam, en dat kan soms maanden duren, in de richting van de blauwe pijlen naar zee, de polder en naar het Noordzeekanaal.

De gemeente heeft met dit soort kaarten inzicht in historische grondwaterstanden. Vooruit kijken blijft vrij lastig. We kunnen enkele weken vooruit kijken naar de neerslag die valt, maar een hele winter vooruitkijken is moeilijk.

Sheet 12:

We zien nu dat de overlast heel erg lang duurt. Als het regent, heb je even een plasje en vaak is dat snel weer weg. Als we het over grondwater hebben in het duingebied, dan bouwt dat op en dat is een soort cumulatief effect dat steeds verder toeneemt tot ongeveer dit moment (april). De verwachting is dat vanaf nu de grondwaterstand langzaam gaat dalen. Het is de vraag of de situatie die we nu hebben een structureel nieuwe situatie is en we dit moeten beschouwen als het nieuwe normaal. Of kunnen we dit zien als een tijdelijke incidentele gebeurtenis? Daar kom ik later op terug.

Sheet 13/14:

Ik ga het nu hebben over het onderzoek. We hebben 3 vragen opgesteld:

1. Is de grondwaterstand hoger dan normaal?
2. Is de grondwaterstand in de gemeente Velsen vergelijkbaar met andere locaties?
3. Waardoor is de grondwaterstand de afgelopen winter zoveel gestegen?

Sheet 15:

Rechts ziet u een plaatje van de gemeente en daar staan waterdruppeltjes op afgebeeld. Op elk van die tekenjes staat een peilbuis. Een peilbuis is een buis in de grond waar we de grondwaterstand in meten. Daar wordt met sensoren elk uur de grondwaterstand opgeslagen en zo krijgen we dus inzicht hoe hoog het is in IJmuiden, maar ook in Santpoort en de rest van Velsen. Er is dus veel informatie beschikbaar en we willen die informatie ook met u delen. Daarnaast is er ook een grondwatermodel opgesteld. Dit is een computermodel dat los van die enkele peilbuislocaties over de hele gemeente een beeld geeft. Dat wordt vaak gebruikt om inzicht te krijgen in toekomstige veranderingen, bijvoorbeeld als het klimaat verandert. Gaat het grondwater stijgen of dalen en wat moeten we daar aan doen om ons hierop voor te bereiden. Daarnaast hebben we nog informatie gebruikt vanuit gesprekken met de gemeente Velsen, het hoogheemraadschap van Rijnland, Stichting Duinbehoud en waterbedrijf PWN.

Sheet 16:

Wat we hier zien, zijn de grafieken van de grondwaterstand van 2 locaties in de gemeente, de bovenste is in IJmuiden langs de Heerenduinweg en de 2de is Santpoort-Zuid. We zien hier op de verticale as de grondwaterstand met bovenin een bruine lijn, dat is het oppervlakteniveau (het maaiveld). Op de horizontale as staan de jaartallen van 2014 tot 2024.

Als we de bovenste grafiek bekijken voor de locatie in IJmuiden, zien we in 2018 en 2019 droge jaren en natte jaren in 2021, 2022 en natuurlijk afgelopen periode met een hoge piek. De grafiek laat goed zien dat de zomers droger zijn dan de winters. Ook zien we dat de effecten van extreem natte of droge perioden lang doorwerken, dit kan maanden tot zelfs een jaar duren. Wat we in dit gebied zien, is dat er afgelopen winter een trendbreuk is met wat we de afgelopen jaren hebben gemeten. We zien een stijging van 70 centimeter ten opzichte van wat het eigenlijk de afgelopen 10 jaar is geweest.

In de onderste grafiek voor Santpoort-Zuid, waar ook veel meldingen van wateroverlast zijn, zien we een stijging van 50 centimeter ten opzichte van de normale winters zoals we die kennen. Dus eigenlijk als we hier naar kijken, zien we echt een uitzonderlijke situatie, die we afgelopen jaren niet eerder hebben meegemaakt.

Sheet 17:

Het grondwaterniveau verschilt heel erg per locatie. Als we bijvoorbeeld kijken naar Velsen-Noord dan zien we een zelfde effect, maar iets kleiner dan in IJmuiden en Santpoort-Zuid. Ook verschilt de grondwaterstand per locatie in Velsen-Noord, maar bij 1 van de peilbuizen hier zien we dat er 5 cm stijging ten opzichte van de normaal is opgetreden. En in Santpoort-Noord is het 20 cm.

Ik hoor u denken hoe kan dat nou, dat het daar zoveel minder voorkomt en in IJmuiden zoveel meer. We zien dat in dit soort wijken waar minder stijging is drainage van de gemeente ligt. Er zijn ook watergangen die dicht in de buurt liggen waardoor het grondwater makkelijker weg kan stromen. Ook in Velsen-Noord zien we dat heel sterk terug.

Sheet 18:

We hebben een model gemaakt van dit gebied en met dat model is berekend, net als ik in de grafieken zojuist liet zien, hoeveel hoger het grondwater in de winter van 2024 was ten opzichte van de gemiddelden in de winters van 2013 tot en met 2023.

Sheet 19:

Het beeld dat dan ontstaat, is dat we in het duingebied de grootste stijgingen zien, en daarnaast op plekken in IJmuiden, in Santpoort-Zuid en in Velsen-Noord toch ook wel grote stijgingen. Het meetpunt dat ik net liet zien (in Velsen-Noord) was iets zuidelijker waar wat minder hoge stijgingen waren. We zien door de hele gemeente hogere grondwaterstanden, maar het verschilt dus ruimtelijk heel sterk. Dit hangt vooral samen met of er drainage of watergangen in de buurt liggen die het water kunnen afvoeren.

Sheet 20:

Een andere vraag die ik wil beantwoorden, is in hoeverre de situatie hier vergelijkbaar is met andere locaties. Rechts ziet u een figuur van het duingebied, van Den Helder tot en met Den Haag en de blauwe icoontjes geven aan dat de grondwaterstanden uitzonderlijk hoog zijn. Het beeld dat wij zien in onze adviezen en onderzoeken is dat het eigenlijk overal erg nat is, maar met name in het kustgebied. Het is een regionaal probleem. Waar hier natte kelders zijn, zijn die er ook in

Met opmerkingen [Mv1]: Is dit zo gezegd???? Of is het verouderde? Of veel?

Bloemendaal, Den Haag en ook in Bergen aan Zee. Kenmerkend aan het duingebied is dat zo'n overlastsituatie lang duurt, dus als het water er eenmaal is dan duurt het ook heel lang voordat het weg kan stromen in de huidige situatie.

Sheet 21:

Aan de nieuwsberichten op deze sheet zien we dat er ook op de Utrechtse Heuvelrug, in Den Haag, in Soest en in Bergen aan Zee wateroverlast is.

Sheet 22:

Dan de vraag of er iets in de situatie is veranderd waardoor er zoveel overlast is. De afgelopen winter is er veel neerslag gevallen en die neerslag heeft echt een hele grote invloed gehad op de grondwaterstand. Andere effecten op dat schaalniveau zijn niet opgetreden. De afgelopen winter is de grondwaterstand dus gestegen als gevolg van de vele neerslag. Daarnaast krijgen we ook veel vragen over historische veranderingen vanuit de omgeving. We hebben veel gesprekken gevoerd met verschillende organisaties en bewoners.

Sheet 23:

We zien hier op de kaart hoe dit gebied er vroeger in 1900 uitzag en hier in 1960 en hier in 2023. Dan zien we dat er veel veranderd is. Het stedelijk gebied is flink uitgebreid en het duingebied is veranderd. Onder andere de kustlijn is anders dan vroeger, maar er zijn ook andere activiteiten, zoals waterwinningen die hier gestopt zijn. Al die historische veranderingen hebben we nu niet onderzocht, maar die zijn wel een onderdeel van hoe de situatie is zoals die nu is.

Sheet 24:

In hoeverre is er een relatie tussen neerslag en de grondwaterstanden? Ik heb hier een sheet met rechtsboven het gebied van de Kennemerduinen, IJmuiden en Santpoort. In dat gebied (blauw omkaderd) is afgelopen winter 8,7 miljard liter extra water gevallen dan dat we normaal zien. Dat vertaalt zich in ongeveer 300 millimeter neerslag en het KNMI geeft ook aan dat het afgelopen jaar het natste jaar ooit is in de geschiedenis van de metingen. Dat laat zien hoe extreem deze situatie is en waarom we hier zoveel last van hebben.

Sheet 25:

Ik heb ook heel vaak de vraag gekregen, kunnen we dit nu vaker verwachten? En wat moeten we dan doen? En hoe extreem was dit nou? Om dit in perspectief te plaatsen, heb ik geprobeerd om daar een beetje richting aan te geven. Wat we hier zien, is hoe qua neerslag normaal onze klimaatgemiddelden zijn en dan zien we 400/450 mm in 1 winter voor de periode van september tot en met februari. De klimaatgemiddelden lopen tot en met 2010, dus dat is eigenlijk alweer verleden tijd, en dat is niet meer representatief voor de huidige situatie. Als we kijken naar het meetstation Wijk aan Zee voor de huidige situatie, dan zien we dat daar al 5% bovenop is gekomen.

De toekomstvoorspellingen door klimaatveranderingen van het KNMI en het IPCC (klimaatpanel van de Verenigde Naties) voorspellen andere neerslagpatronen en die zeggen dat er richting 2050 gemiddeld gezien 5% tot 10% meer neerslag valt in die periode. Dus het wordt volgens de voorspellingen van het KNMI natter in de herfst en winter. Als we gaan kijken naar afgelopen winter dan zien we helemaal rechts dat het extreem hoog is ten opzichte van al die gemiddelde cijfers, dat het echt een uitschieter is in het weer. Ook in het licht van de gemiddelde toekomstvoorspellingen.

Sheet 26:

We kunnen nu wel concluderen dat die grondwaterstand gevoed wordt door de neerslag en dat die grondwaterstand ook veruit in de meeste gevallen de boosdoener is van de overlast die jullie ervaren. Ook in droge perioden. Hier staat schematisch in het figuur wat je eigenlijk ziet in het duin: het water valt op het zand en dat duurt, afhankelijk hoe hoog de grondwaterstand is, weken tot maanden voordat het water de grondwaterspiegel aanvult. Dat is wat we nu zien: is het is al een paar weken wat droger maar de grondwaterstand zakt op sommige plekken nog steeds niet.

Sheet 27:

Deze sheet is niet behandeld in de presentatie, omdat de inhoud ervan grotendeels al is toegelicht in eerdere sheets.

Sheet 28/29:

Kunnen we iets van perspectief bieden voor deze situatie? De huidige stand van zaken is dat de grondwaterstand extreem hoog is en het nog nooit eerder zo hoog is geweest. In de winter van 2023/2024 is heel veel neerslag gevallen en daardoor zien we overal natte kruipruimtes, natte kelders en zelfs ondergelopen kelders. Het gaat niet alleen over wat vochtplekken, het gaat echt over centimeters water in de kelders. Maar ook ondergelopen sportvelden, wegen en parken. En als we terugkijken naar de grondwaterstanden die we in voorgaande jaren hebben gemeten dan zien we dat het een tijdelijke gebeurtenis is. Maar dat de toekomst wel natter gaat worden. Dat betekent niet dat het natter gaat worden dan afgelopen winter, maar dat het natter gaat worden dan zeg de afgelopen 10 jaar hiervoor.

Sheet 30:

Wat nu? Kunnen we meer water afvoeren, bijvoorbeeld door pompen te installeren? Dat kan, maar dit heeft alleen lokaal effect en het duurt erg lang. Op het moment dat je gaat pompen, heb je alleen op die locatie een verlaging van de grondwaterstand en voordat er invloed merkbaar is op 10 of 500 meter verderop is kunnen er weken, maanden of zelfs jaren overheen gaan. Wat wel makkelijk kan, is water aan oppervlakte gaan afvoeren, zoals we bij IJmuiderslag hebben gezien. Daar ligt het water aan het oppervlak en is het veel eenvoudiger om dat weg te pompen. Dat wordt vaak alleen als noodmaatregel gebruikt en in dit geval om de verkeersveiligheid te waarborgen. Daarnaast zou het een mogelijkheid kunnen zijn om het peil van de watergangen te verlagen of duinrellen te herstellen. Dat heeft op korte afstand zeker effect, maar veel verder niet. Die 8 miljard liter extra water over dat hele gebied, dat voer je niet zomaar af met een paar slootjes.

Ik heb hier rechts op het figuur aangegeven waar de watergangen en drainagebuizen liggen in de gemeente en tot waar deze een invloed hebben op de grondwaterstand. In die gebieden zou je in theorie de grondwaterstand kunnen beheersen. Maar daarbuiten is het heel lastig om water af te voeren omdat je niet direct een plek hebt om dat heen te brengen. Vaak zit daar de grondwaterstand ook nog wat dieper. Lokaal kan het dus een maatregel zijn om de grondwaterstand wat te verlagen, maar dat zal in de huidige situatie technisch niet mogelijk zijn en er zal nog onderzoek nodig zijn om te kijken of dat andere risico's met zich meebrengt in bijvoorbeeld de zomersituatie. En dan denken we vaak aan veen in de bodem dat droog kan vallen of aan funderingen van woningen.

Diepwells zijn pompen om grondwater af te voeren. Die voeren op dit moment maximaal af en die kunnen niet meer afvoeren dan dat ze nu al doen. Drainage bij woningen of in de weg voor de woning is technisch een haalbare optie voor water in de kruipruimte. De afweging moet wel zijn of het doelmatig is bij die woning of onder de weg om het probleem op te lossen. Voor kelders wordt het

een stuk lastiger, die zijn vaak 2,5 tot 3 meter diep, dus je moet diep graven en je moet een robuust systeem aanleggen, want je komt er niet zomaar weer bij in de grond. Dat is technisch lastig en erg duur, en op de locaties waar dit voornamelijk speelt, is de toestroom van water ook veel te groot voor 1 drainagebuis. Dus zelfs al zou je het aanleggen, dan is het nog maar de vraag of het ook een robuuste oplossing is voor de wateroverlast.

Concluderend zijn er in het duingebied zelf weinig mogelijkheden om op korte termijn iets te doen aan de grondwatersituatie. Voor kelders adviseren wij een bouwkundige maatregel, het waterdicht maken van de constructie. Dit is ook niet goedkoop, en dient door een gespecialiseerd bedrijf uitgevoerd worden, maar het is wel de beste maatregel omdat je daarmee onafhankelijk wordt van de waterstand.

Sheet 31:

Als laatste zou ik graag nog stil willen staan bij hoe de verantwoordelijkheden in het grondwaterbeheer in Nederland geregeld zijn. Dit is landelijk door de rijksoverheid bepaald. De provincie heeft de regie over grote grondwatersystemen en grote (industriële) onttrekkingen, dus die bepaalt of iets wel of niet ergens mag komen en hoeveel die dan mogen onttrekken. Het waterschap is beheerder van het (grond)watersysteem van de gemeente en vergunningverlener voor kleine onttrekkingen, maar waar de gemeente of een inwoner eigenaar is van het oppervlak, ligt die taak bij de gemeente of inwoner. De gemeente heeft een zorgplicht, tegenwoordig heet dat in de nieuwe Omgevingswet een taak. Dit houdt in dat gemeenten ervoor moeten zorgen dat ze voldoende weet over het grondwater en dat ze aanpassingen doet, weet wat voor effect dat heeft op het grondwater en dat ze moeten informeren, de gemeente heeft een loketfunctie om informatie te delen met de inwoners. De gemeente is ook verantwoordelijk voor openbaar terrein, parken en wegen, en de grondwaterstand die daaronder zit. Die mag niet te hoog en niet te laag zijn, om schade te voorkomen. De inwoner/eigenaar van een perceel is verantwoordelijk voor zijn eigen perceel, van dak tot aan regenpijp, tot onverhard oppervlak en de kelder. Die moet ook zorgen dat de grondwaterstand op eigen terrein in orde is en ook de constructie in orde is. Maar het grondwater laat zich niet zomaar bepalen door perceelgrenzen of gemeentegrenzen, dus dat is natuurlijk een heel lastig begrip en daar zit vaak een samenspel tussen de inwoner en de gemeente om tot de juiste oplossingen te komen.

Sheet 32:

Afsluitend, afgelopen winter was een zeer extreme gebeurtenis als we het hebben over de neerslag die gevallen is. Die situatie heeft zich nog niet eerder voorgedaan. De overlast laat zien, dat er veel kwetsbaarheden zijn en dat er als gevolg van deze situatie veel schade kan ontstaan. Maar ook dat het water geen kant op kan.

Wat zouden we nu hieraan moeten doen? Omdat het nu zo'n extreme situatie is, zal de gemeente de vinger aan de pols moeten houden, monitoren of dit inderdaad niet een structurele situatie wordt en blijven toetsen of er voldaan wordt aan de taak om het grondwater in orde te hebben. De toekomst wordt natter dan het huidige normaal, niet natter dan afgelopen winter, maar wel iets natter dan wat we gewend waren.

Sheet 33:

Richard van Hardeveld, beleidsmedewerker riolering en water bij Gemeente Velsen:

We proberen hier eigenlijk in de generieke beantwoording iets te zeggen over de grondwateroverlast van afgelopen winter, maar eigenlijk zit u allemaal met een eigen verhaal en een eigen vorm van

overlast en zelfs schade. En er wordt natuurlijk heel vaak de discussie gevoerd wie er nou precies verantwoordelijk voor is. Dat probeer ik in deze komende minuten door te nemen.

Eerst deze foto. Het is een typerende foto over hoe die overlast zich nu uit. We hebben natuurlijk wegen zien veranderen in duinmeren, er kon niet meer gespeeld worden, er kon niet meer gevoetbald worden, er kon niet meer door het duin gegaan worden etc. Dat waren de meest zichtbare vormen van overlast en we hebben ontzettend veel meldingen gehad van natte kelders en optrekkend vocht in woningen. Er kwamen veel vragen bij ons binnen, en dat is logisch want wij zijn daarvoor ook het waterloket. Vanwege de enorme hoeveelheid vragen die wij ontvingen, heeft het soms ook wat langer geduurd dan wenselijk was voordat wij antwoord konden geven. Als u dus iets langer heeft moeten wachten op antwoord, dan is dat de oorzaak. Links ziet u een bankje met prullenbakje naast het zwembad aan de Heerenduinweg in IJmuiden, waar spontaan een binnenmeer ontstaan is op het plantsoen. Links de foto van 4 januari die ik toen heb gemaakt en deze van afgelopen zaterdag 2 april. Er is niets veranderd. We hebben net ook duidelijk uitleg gehad van Riemer de Witte van Aveco de Bondt hoe het nou komt dat het water nog niet gedaald is.

Sheet 34/35:

Dan verder inzoomend op de rol van de gemeente. Samenspel, dat begint eigenlijk bij ons grondwaterbeleid zoals we dat hanteren. Wij zijn het grondwaterloket voor al uw grondwater vragen, of algemener al uw watervragen. Zodat u niet van het kastje naar de muur wordt gestuurd tussen het hoogheemraadschap, PWN etc. U kunt uw vragen bij ons kwijt en daar zijn wij ook voor. We ontvangen uw meldingen, we geven ook tips over het omgaan met grondwateroverlast.

De tweede taak van de gemeente is onderzoek doen naar grondwater en de grondwatersituatie. We monitoren of en waar er structurele grondwateroverlast is en we houden de peilbuizen bij.

We hebben een uitgebreid stelsel van drainage, grondwaterpompen, die we allemaal goed onderhouden, dat is onze derde taak. Die liggen eigenlijk allemaal in die binnenduinstrand of in Velsersbroek en niet op de hoge zandgronden waar met name nu die enorme overlast zit. En we handelen daarbij steeds ook binnen het kader van het programma water en riolering, het beleidsprogramma dat door de gemeenteraad is vastgesteld. Binnen die kaders is het grondwaterbeleid vormgegeven. Ons waterloket met informatie kunt u vinden op onze website. U kunt via deze pagina ook een melding doen.

Sheet 36:

Dan verder even inzoomend op dat samenspel. Wat kunt u wel en wat kunt u niet van de gemeente Velsen verwachten. Dan moet ik u eigenlijk even loodsen door een aantal termen, dat zijn een aantal elementen en op het moment dat er aan al die elementen wordt voldaan, dan komt de gemeente in actie. Dan moet het gaan om structurele overlast die er is, en niet eenmalig, niet incidenteel. Er moet dus echt structureel sprake zijn van teveel en te vaak aan grondwateroverlast. En dan zou de gemeente wat kunnen doen in openbaar gemeentelijk gebied. Dus we komen nooit op uw perceel, nooit in recreatieschap Spaarnwoude, want dat is onze grond ook niet. We komen ook niet in Nationaal Park Zuid-Kennemerland, altijd alleen in openbaar gemeentelijk gebied. En daarbij kijken we altijd naar de functie van de grond. Want het maakt nogal veel uit of het gaat om een park, een begraafplaats of een woonstraat. Eigenlijk heeft elke functie zijn eigen ideale grondwaterstand en op het moment dat die functie structureel aangetast wordt, dan is het een moment om als gemeente in actie te komen. Daar speelt het begrip doelmatigheid een belangrijke rol in. En bij het begrip doelmatigheid kijken we of de ingreep die we zouden doen nuttig is. Leidt deze echt tot vermindering van de overlast. Daarbij kijken we ook of er een goede verhouding zit tussen de kosten die worden

gemaakt en de baten die het oplevert. De vraag is ook of het water überhaupt wel af te voeren is. We hebben net in het plaatje van Riemer gezien, er zijn voldoende afwateringsmiddelen in de binnenduinrand en in de polder, daar liggen de slootjes, daar liggen ook drainagesystemen die afwateren naar de slootjes en dat heb je eigenlijk niet op de hoge zandgronden.

In het Philipspark/Rijkersparkbuurt in Santpoort-Zuid, in IJmuiden of aan de westkant van Velsen-Noord zit je op de hoge zandgronden; daar liggen geen slootjes in de buurt en daar kun je het water dus eigenlijk niet zo makkelijk kwijt en dat wordt ook meegenomen als we kijken naar doelmatigheid.

En wat ook heel belangrijk is, het moet wel een taak zijn die dan ook van de gemeente is en het moet niet een taak zijn die hoort bij bijvoorbeeld Rijksoverheid of uzelf als perceeleigenaar.

Sheet 37/38:

Afgelopen winter was ontzettend nat. We hebben daar net een uitgebreide presentatie over gehad. We hebben daar afgelopen winter ook op moeten ingrijpen. We hebben een aantal noodmaatregelen moeten nemen. De meest zichtbare is de noodbemaling zoals die staat bij de IJmuiderslag. Waarbij we actief het waterpeil hebben moeten verlagen om te zorgen dat de weg begaanbaar blijft, want er was een groot probleem met de veiligheid en bereikbaarheid. En we studeren op dit moment op allerlei vervolgmaatregelen. Dit betekent in ieder geval dat we gaan zoeken naar permanente oplossingen bij IJmuiderslag, want daar is al jaren sprake van een probleem en jaarlijks staat de boel onder water, maar dit jaar heel extreem. Ook was er dit jaar een fors probleem bij de begraafplaats. Niet alleen bij onze begraafplaats Duinhof, maar op al die hoge zandgronden, ook bijvoorbeeld in Hilversum, Den Haag in Bergen bijvoorbeeld. Ze hebben op al die begraafplaatsen te maken met een veel te hoge grondwaterstand en bij Duinhof is dat ook het geval. Bij Westerveld staan er al grondwateronttrekkingspompen, de bedoeling is om te kijken of we die door kunnen zetten richting Duinhof, om te zorgen dat we daar ook aan de wetgeving gaan voldoen die gaat over begraven.

En het laatste, allerbelangrijkste, is dat we gaan terugkijken naar afgelopen winter. Daarvoor zijn uw vragen straks van groot belang. En de stickertjes die u zojuist op de kaart hebt geplakt zijn ook van groot belang, want die laten heel goed zien, ruimtelijk over Velsen heen, waar de problemen zitten. Dat nemen we allemaal mee in het evaluatieonderzoek over afgelopen winter.